

ประเพณีขึ้นถ้ำว้าวแดง

หมวดหมู่

ด้วยในพื้นที่ตำบลบ้านเจียง อำเภอกักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ มีเทือกเขาพญาฝ่อ ซึ่งเป่าเทือกเขาที่กั้นพรมแดนระหว่างจังหวัดชัยภูมิกับจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะฝั่งทางด้านทิศตะวันออกของเทือกเขาคือจังหวัดชัยภูมิ ที่ตำบลบ้านเจียง อำเภอกักดีชุมพล ในปัจจุบันมีถ้ำที่มีชื่อเสียงอยู่หลายแห่งและที่เชิงเขาที่อยู่ใต้ล่างมามีसानแร่ทองคำที่สามารถขุดขึ้น มาใช้งานได้ง่าย ช่วยสมัยของพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ได้มาขุดทองคำกันอย่างแพร่หลาย และคนไทยสมัยก่อนก็ยังพากันนับถือภูตผีปีศาจและอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นในการขุดค้นหาทองคำนี้ ไม่นับพิธีกรรมทางศาสนาทั้งพุทธและพราหมณ์ นั่นก็คือการบนบานศาลกล่าวถ้าได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา (โดยเฉพาะทองคำ) ก็จะมีพิธีกรรมแก้บน ก็คือการสร้างพระพุทธรูปถวายต่อเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเจ้าป่าเจ้าเขา ถ้าได้ทองคำมากสิ่งที่สร้างถวายก็จะมีราคาหรือมีค่าสูงขึ้นเช่น สร้างพระพุทธรูปทองคำ เงิน ทองสัมฤทธิ์ หิน ดิน หรือไม้แกะสลัก ตามแต่โชคกลางที่ได้ เมื่อสร้างถวายเสร็จแล้วก็หาที่เก็บเพื่อความปลอดภัย เพื่อรักษาสภาพของความคงทนถาวร ไม่สึกกร่อน ผุพัง แตกสลายได้ง่าย ก็คือการเก็บรักษาเอาไว้ในถ้ำ เมื่อมีคนมาขุดทองคำมากขึ้น จำนวนพระพุทธรูปที่สร้างก็มากขึ้นตามลำดับ ทำให้มีทั้งพระ หรือร้านเก็บพระเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อพระชุดจกไปพบถ้ำแห่งนี้เห็นว่ามีพระพุทธรูป อยู่มากเพื่อเป็นการเคารพต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้มาชักชวนชาวบ้านขึ้นไปสรงน้ำพระที่อยู่ในถ้ำนั้น ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จึงมีการขึ้นถ้ำสรงน้ำพระติดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เมื่อปีพ.ศ. 2509 มีการเฉลิมฉลองถ้ำเป็นครั้งแรก และการจัดงานก็จัดทำอยู่ที่วัดโพธิ์เย็นบ้านเจียง ซึ่งทำติดต่อกันมาหลายปี ซึ่งบางครั้งก็จัด 2 วัน 2 คืน บางครั้งก็จัด 1 วัน 1 คืน แล้วก็เงียบหายไปอีก ต่อมาได้มีการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง ในสมัยที่นางกาญจนา แฉวหมอ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเจียง โดยยึดเอาช่วงเทศกาลสงกรานต์ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี เป็นวันขึ้นถ้ำสรงน้ำพระ พร้อมทอการเฉลิมฉลองที่วัดโพธิ์เย็น ในปีพ.ศ.2557 จากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันของผู้นำชุมชนในตำบลบ้านเจียงเกี่ยวกับการจัดงานดังกล่าว เราจึงได้บทสรุปว่า เราจะยึดถือแบบอย่างที่ดีทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คือนางกาญจนา แฉวหมอ ที่ได้ปฏิบัติมานำมาสานต่อเพื่อให้เป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อไป ผู้เข้าร่วมประเพณีมีความเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์บนถ้ำว้าวแดงมีอำนาจลี้ลับอยู่เหนือปรากฏการณ์ต่าง เป็นที่เคารพนับถือ ซึ่งสามารถปกป้องคุ้มครอง บันดาลคุณและโทษแก่มนุษย์ได้ ฉะนั้นผู้คนจึงเข้าร่วมประเพณีเพื่อบูชา บนบานหรือเซ่นไหว้ ตามประเพณีที่สืบทอดกันมาเพื่อความอบอุ่นใจ มั่นคงทางใจ ยิ่งขึ้น

ข้อมูลโดย : สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม